

Aan de raden van de deelnemende gemeenten van Regio Hart van Brabant

Tilburg, 28 januari 2021

Betreft: Algemene inhoudelijke en financiële kaders 2022
Bijlage: -
Kenmerk: WE/SK/2021-05

Geachte raad,

Voor u ligt de kaderbrief Regio Hart van Brabant 2022. Met deze brief lichten wij de algemene en financiële kaders toe voor de begroting van Regio Hart van Brabant 2022. Een en ander zoals bedoeld in artikel 34b van de 'Wet gemeenschappelijke regelingen' (Wgr).

De kernboodschap voor 2022 is dat de gemeentelijke bijdrage (naar rato inwoneraantal) voor Regio Hart van Brabant per saldo daalt, omdat de incidentele ophoging van die bijdrage ten behoeve van de inzet van een programmamanager sociaal domein komt te vervallen. Wel zien wij ons genoodzaakt om een reële indexering op de basisbijdrage toe te passen, te weten 1,8 % op de looncomponenten en een BBP indexering (prognose 1,5 %) op de overige budgetten. Voor de regionale jeugdhulp wordt een afzonderlijke indexering gehanteerd, bestaande uit 3,5 % op de zorgkosten (gecombineerd percentage autonome groei en inflatie) en 1,5 % op de regionale uitvoeringskosten. De gemeentelijke bijdrage aan Midpoint Brabant voor 2022 houdt gelijke tred met de geïndexeerde basisbijdrage aan Regio Hart van Brabant.

Realisatie gezamenlijke ambities

Sinds de Verenigde Vergadering op 25 mei 2019 en de vaststelling van de nieuwe Strategische Meerjarenagenda zijn we gezamenlijk op pad gegaan om deze agenda te realiseren. De tekorten in de gemeentelijke financiën en de Corona-crisis leggen een druk op zowel lokale als regionale ambities en vragen om een adequaat antwoord van elk van de deelnemende gemeenten. We streven ernaar in regionaal verband taken te verlichten én meer resultaten te boeken. We zoeken elkaar op om onze gemeentegrensoverschrijdende ambities en doelen in 2022 gezamenlijk zo effectief mogelijk te realiseren.

We besteden in deze brief achtereenvolgens aandacht aan:

- de totstandkoming van de inhoudelijke kaders;
- de te verwachten gevolgen voor de financiële bijdrage aan Regio Hart van Brabant (exclusief Jeugdhulp) en Midpoint Brabant;
- de financiële kaders Jeugdhulp (vanwege de bijzondere positie die de uitvoering ervan in onze gemeenschappelijke regeling heeft).

Inhoudelijke kader: strategische meerjarenagenda 2019-2023

In 2019 stelde u de strategische meerjarenagenda 2019-2023 vast. Om deze uit te voeren stellen we ieder jaar een uitvoeringsprogramma op. Het uitvoeringsprogramma 2020/2021 ontving u begin 2020 (te vinden: <https://www.regio-hartvanbrabant.nl/downloads/bedrijfsvoering>). Het nieuwe uitvoeringsprogramma 2021 ontvangt u in de loop van februari. Ook voor 2022 wordt al een voorlopig uitvoeringsprogramma voorbereid. Dit stellen we samen met de begroting 2022 op.

Uitvoering per deelprogramma

Hieronder noemen we de belangrijkste ontwikkelingen per deelprogramma. Deze ontwikkelingen vormen de basis voor onze activiteiten in 2022. Binnen de gestelde kaders, spelen we in op nieuwe ontwikkelingen en starten projecten op met respect en ruimte voor eigen keuzes van verschillende gemeenten.

Deelprogramma's Leefomgeving & Milieu en Economie, regio Hart van Brabant

In 2022 richten we ons vooral op de volgende beleidsambities:

- De regionale Omgevingsagenda en het daaraan gelieerde verstedelijkingsakkoord stedelijke regio Breda-Tilburg
- De REKS
- Het regionaal woonkader
- Het beleidskader circulaire economie
- Het regionaal mobiliteitsplan
- Natuurbod HvB
- De ambities van Van Gogh Nationaal Park
- De regiodeal Makes en Moves

Toenemende eisen

Deze ruimtelijke vraagstukken vragen een integrale en gebiedsgerichte benadering. Het economisch, mobiliteits-, landschappelijk, klimaat-, circulair en energetisch perspectief komt hierin samen. Dit blijft de komende jaren een behoorlijke inzet van mensen en middelen vergen. Naast het integraal denken stelt de samenwerking met andere partijen, zowel markt- en andere private partijen, als de medeoverheden (provincie, regio's, Rijk, Europa) steeds meer eisen aan de regio.

De nieuwe omgevingswet met als uitgangspunt 'optreden als één overheid', jaagt deze ontwikkelingen nog verder aan. Er wordt in 2021 hard gewerkt aan de ambities van de SMA 2019-2023; 2022 zal in het teken staan van de verdere uitwerking en invulling van de gestelde doelen.

Inzet van middelen

Het is duidelijk dat voor de uitwerking van al deze ambities middelen en menskracht nodig zijn. Hiervoor willen we de huidige budgetten voor dit deelprogramma behouden. En zetten we, nog meer dan tot nu toe, in op cofinanciering van derden (zowel private partijen als overheden). De nieuwe regionale Omgevingsagenda (als schakelkast tussen gedeelde regionale, provinciale en Rijks ambities) en het Verstedelijkingsakkoord bieden daarvoor nieuwe handvatten. Ook publiek-private samenwerkingsconstructies en medefinanciering worden steeds meer gemeengoed.

Deelprogramma Mens & Samenleving, regio Hart van Brabant

Sturing en kostenbeheersing

Een belangrijk doel dat nagestreefd wordt is een betere sturing ('meer grip') in het sociaal domein, onder andere om de sterk stijgende kosten van jeugdhulp en Wmo terug te dringen.

Daartoe maken we in 2021 een verbeterde regionale inkoopstrategie. Momenteel werken de negen gemeenten al samen op de inkoop voor de jeugdhulp en beschermd wonen. Zeven gemeenten werken samen voor de inkoop van wmo-begeleiding, waarbij Loon op Zand en Waalwijk daarnaast ook separaat gezamenlijk de inkoop voor Wmo-begeleiding doen. In 2022 heeft regio Hart van Brabant steeds vaker data en meer informatie beschikbaar om te sturen op de uitkomsten die we willen. Deze instrumenten dienen mede ter versterking van de kaderstellende en controleren de rol van raden.

Het uitvoeringsprogramma 2022 en financiële middelen

Het uitvoeringsprogramma 2022 is in belangrijke mate een voortzetting van activiteiten uit 2021. De hoge ambitie en grote hoeveelheid activiteiten, projecten en programma's (meer dan 40!) en tegelijk de beperkte hoeveelheid lokale en regionale middelen vragen in 2022 scherpe keuzes. Zeker omdat in 2022 de extra financiering voor de programmamanager sociaal domein vervalt. Als we de programmamanager willen behouden, moeten we daarvoor financiële ruimte zoeken binnen het deelprogramma Mens&Samenleving. Het feit dat sommige projecten in 2022 ver gevorderd zijn en soms ook tot afronding kunnen komen biedt daar mogelijk ruimte voor. Per 1 januari 2022 vindt naar verwachting de doordecentralisatie van Beschermd Wonen plaats. En vanaf 1 januari 2023 zullen alle gemeenten van rijkswege hiervoor stapsgewijs financiële middelen gaan ontvangen (Tilburg krijgt dan geleidelijk minder en de andere 8 gemeenten geleidelijk meer). Dat brengt ook een nieuwe dynamiek tussen de deelnemende gemeenten op dit vlak met zich mee.

Arbeidsparticipatie en jeugdhulp

Vanwege de verslechtering van de arbeidsmarkt door met name de coronacrisis, brengt 2022 opnieuw grote uitdagingen met zich mee voor de werkgelegenheid, met name ook weer voor jongeren en ouderen. Het is daarom in ieder geval belangrijk om hiervoor voldoende middelen te reserveren. Uiteraard blijft ook in 2022 de regionale jeugdhulp aandacht en middelen blijven vragen. Hierover is in deze brief een aparte paragraaf opgenomen.

Midpoint Brabant

Transformeren en innoveren

Onze gezamenlijke ambitie om via het regionale economische ontwikkelprogramma te werken aan een slimme economie blijft onverminderd van kracht, met gepaste accenten op basis van de actualiteit. Juist nu de economische gevolgen van Corona goed zichtbaar zullen worden, is het zaak dat we ons blijven inspannen voor transformatie en innovatie. Niet alleen om de economische effecten van de pandemie op te vangen, maar juist ook om te werken aan een toekomstbestendig Midden-Brabant. Midpoint Brabant fungeert daarin als 'buitenboordmotor', door het opwerken van programma's en vernieuwende projecten, het aanjagen van het ecosysteem en het ondersteunen van startups en bestaand mkb.

Actiegerichte inzet voor 2022

Onze inzet in 2022 zal mede gebaseerd zijn op een Nationaal Actiegericht economisch bod voor Midden-Brabant, dat we in de eerste helft van 2021 in samenspraak met onze ondernemers, onderwijsinstellingen en omgevingspartners formuleren.

Dit bod heeft de maatschappelijke uitdagingen (datagedreven digitalisering, talentontwikkeling, circulaire economie en energietransitie) als vertrekpunt en kent als toepassingsgebieden de pijlers van de Midden-Brabantse economie: logistiek, maakindustrie, leisure en kennisintensieve diensten. Het beoogt een intern motiverende en extern mobiliserende werking, richting rijk en Europa en nieuwe fondsenperiodes, zoals het Groeifonds. Het bod moet leiden tot grotere lobbykracht en meer beleidsaandacht en middelen.

Omdat economische en ruimtelijke ontwikkeling hand in hand gaan en daarnaast samenwerking over de regiogrenzen heen haar meerwaarde voor de brede welvaart al eerder bewees (Regiodeal 'Midden- en West-Brabant Makes and Moves') zoeken we in het bod ook aansluiting bij de propositie in het kader van de Omgevingsagenda en de Brabantse verstedelijkingsstrategie (Verstedelijkingsakkoord Stedelijke Regio Breda Tilburg).

Mensen, middelen en cofinanciering

Overigens willen we in het licht van deze kaderbrief aantekenen dat de begroting van Midpoint Brabant geen ruimte biedt om nieuwe c.q. aanvullende thema's met eigen mensen en middelen invulling te geven; dat kan alleen met de inzet, capaciteit en financiering van en door derde partijen. Zelfs het realiseren van de bestaande ambities is een uitdaging met de organisatie die op grond van de basisfinanciering kan worden ingericht; de regionale voorzieningenstructuur van Midpoint Brabant kan op diverse taken alleen dankzij een forse cofinanciering door centrumstad Tilburg in stand blijven.

Governance

In 2020 deden we onderzoek naar de vormgeving van de bestuurlijke samenwerking (de 'governance') voor regio Hart van Brabant. In de loop van 2021 weten we welke gevolgen dit heeft voor de organisatie van onze samenwerking. Als er aanpassingen nodig zijn, voeren we die vanaf 2022 door.

Aansluitend op de uitkomsten van het governancetraject en de analyse van onze ad interim programmadirecteur zal ons bestuur zich samen met de kring gemeentesecretarissen buigen over een adequate inrichting van het regionale programmabureau. Dit kan ertoe leiden dat wij binnen de regionale ontwerpbegroting 2022 nadere keuzes/middelen opnemen. Als dit het geval is zullen wij u hierover gedurende het vaststellingstraject uiteraard op de hoogte houden.

Verder verdient vermelding dat volgend op het governancegesprek in Regio Hart van Brabant ook de governance van Midpoint Brabant wordt bekeken. De overheidsfinanciering van deze tripartiete regionale samenwerking zal onderdeel zijn van dat gesprek.

Financiële bijdragen aan Regio Hart van Brabant en Midpoint Brabant

Bijdrage 2021

De gemeentelijke bijdrage aan Regio Hart van Brabant en Midpoint Brabant is voor 2021 (exclusief Jeugdhulp) € 4,27 per inwoner per samenwerkingsverband. De gemeente Heusden draagt bij met een lumpsum-bedrag: in 2021 een totaal van € 106.819 per samenwerkingsverband. In 2020 en in 2021 zijn daarnaast voor regio Hart van Brabant een extra bijdrage (€ 0,23 per inwoner) gevraagd voor de inzet van de programmamanager sociaal domein. In de begroting van beide organisaties zijn deze bedragen inhoudelijk en in detail gemotiveerd.

Financiën onder druk, grotere regionale opgaven

Voor de gemeentelijke bijdragen voor 2022 realiseert ons bestuur zich goed dat alle deelnemende gemeenten zich in financieel zwaar weer bevinden. Tegelijk is er sprake van een toenemende vraag om maatschappelijke vraagstukken juist ook stevig in regionaal verband aan te pakken en op te lossen. Belangrijke voorbeelden daarvan zijn de Regionale Energie en Klimaatstrategie en de noodzaak om in regionaal verband de tekorten in het sociaal domein terug te dringen.

Om tegemoet te komen aan de vraag vanuit een aantal gemeenteraden om te bezien waar mogelijk bespaard kan worden of 'een tandje minder' gerealiseerd kan worden stelt het DB voor om vanaf dit jaar, afgezien van geormeerde middelen en harde verplichtingen, niet meer met voorstellen voor resultaatbestemming te werken. Ons voorstel is om met ingang van jaarrekening 2021 het jaarrekeningresultaat in de reserve te storten, dan wel naar rato terug te geven aan de deelnemende gemeenten.

Bijdrage 2022

In 2022 vervalt de extra bijdrage voor de programmamanager sociaal domein. De gemeentelijke financiële bijdragen dalen daardoor, en de Gemeenschappelijke Regeling heeft daarmee een bezuinigingsopgave.

Om de gezamenlijke regionale opgaven te kunnen blijven realiseren vinden wij voor 2022 een reële indexering nodig. Daarbij hanteren wij op de looncomponenten van de bedrijfsvoering, vanwege de doorwerking van de cao-loonstijging, een indexeringspercentage van 1,8% en op het overige deel van de regiobegroting (ex jeugdhulp) het indexeringspercentage afgeleid van het Bruto Binnenlands Product. Dat laatste cijfer is in maart bekend; vooralsnog houden wij volgens de laatst bekende prognose rekening met 1,5%. Een uitwerking hiervan vindt u terug in de ontwerpbegroting 2022.

Financiële kaders jeugdhulp

De Regionale Koers Jeugd(hulp) "Samen met de Jeugd" is in december 2017 vastgesteld. Deze Koers is destijds vastgesteld voor de komende jaren. Wij stellen dan ook voor om de financiële kaders 2022, zoveel als mogelijk, aan te sluiten op de uitgangspunten zoals vastgesteld in de Regionale Koers Jeugd(hulp).

De deelbegroting jeugd 2022 in relatie tot de *zorgkosten* wordt bepaald volgens de uitgangspunten:

1. We begroten voor 2022 op basis van de laatst bekende prognose 2020, vermeerderd met het gecombineerd percentage autonome groei en inflatie voor 2021 en voor 2022.
2. Voor het jaar 2022 bepalen we het gecombineerde percentage autonome groei en indexatie op 3,5%.

3. Lopende het begrotingsjaar gaan we in principe alleen over tot herijking van de begroting als de prognose 5% of meer verschilt van de geldende begroting.

Het gecombineerde percentage indexatie en autonome groei is een inschatting. Voor 2020 was dit percentage bepaald op 6%. Voor 2021 is het percentage bij de vorige kaderbrief bepaald op 4,5% vanuit de verwachting dat de bestaande beheersmaatregelen vanaf dat jaar vruchten gaan afwerpen. Het is op dit moment nog steeds de inschatting dat dit gecombineerde percentage reëel is. Voor 2022 verminderen we het gecombineerde percentage in deze kaderbrief verder, naar 3,5%. Dit doen we vanuit de verwachting dat de nieuwe inkoopstrategie zowel een verschil gaat maken in de autonome groei als in de indexatie. Deze verwachting toetsen we in 2021 getoetst worden, onder meer wanneer vaststaat op welke gronden de indexatie in de zorgcontracten zal plaatsvinden. Voor nu is een indicatie van de prijsstijging in zorgcontracten te vinden in de septembercirculaire 2020. Hierin wordt voor 2022 een indexatie van ruim 1,5% verwacht.

Voor de *niet direct aan zorg gerelateerde kosten* gelden de volgende uitgangspunten:

4. Voor 2022 baseren we de regionale uitvoeringskosten op de vastgestelde uitvoeringsbegroting van 2021, vermeerderd met 1,5% indexatie.
5. Het totale budget voor innovatie en borging innovatie is gelijk aan het budget van 2021; de risicoverevening wordt gelijk gehouden aan dat van de jaarrekening 2019.

Het uitgangspunt voor de begroting van de uitvoeringskosten (de vergoeding aan de gastheer voor de feitelijke uitvoering van de regionale jeugdhulptaken¹), de kosten voor innovatie en risicoverevening is steeds geweest dat deze een bepaald percentage vormden van de integratie-uitkering jeugd. Omdat deze in 2019 is opgegaan in de Algemene Uitkering, kan die koppeling niet meer worden gemaakt. Mede gezien de financiële situatie van gemeenten passen we de uitvoeringskosten uitsluitend aan voor loon- en prijscompensatie en dus niet voor autonome groei, uitgaande van gelijkblijvend takenpakket. Andere budgetten worden bevroren.

De afgelopen jaren hebben we als regio Hart van Brabant middelen ontvangen vanuit het Rijk, om onze transformatiedoelstellingen waar te maken. Deze transformatiemiddelen hebben we ingezet om aan de slag te gaan met de ambities uit de Koers. De rijksmiddelen voor transformatie lopen eind 2021 af. In 2021 evalueren we de inzet hiervan en bekijken we het vervolg. We zoeken naar alternatieve vormen van financieren. Dit kan echter betekenen dat, als er geen middelen beschikbaar zijn, we de ambities op de koers moeten bijstellen.

Proces

In het kader van zorgvuldige voorbereiding van de ontwerpbegroting 2022 sturen wij u deze uiterlijk 30 april 2021 voor zienswijzen toe. Wettelijk heeft u vervolgens 8 weken de tijd om zienswijzen in te dienen, op vrijdag 9 juli 2021 worden de zienswijzen door het algemeen bestuur besproken, verwerkt en beantwoord. De begroting dient binnen twee weken na vaststelling, doch uiterlijk 1 augustus voorafgaand aan het desbetreffende begrotingsjaar, bij Gedeputeerde Staten ingediend te worden.

¹ Denk hierbij aan werkzaamheden als verwerken en betalen van zorgdeclaraties, contractmanagement, leveren van sturings-, monitorings- en verantwoordinginformatie, en ondersteuning van regionale samenwerking.

In de ontwerpbegroting treft u een verdere uitwerking aan van wat Regio Hart van Brabant in 2022 gaat realiseren en wat daarvoor nodig is aan inzet en middelen. In de begroting van Midpoint Brabant, die u op hetzelfde moment ontvangt, treft u de onderbouwing aan voor de hoogte van de gemeentelijke bijdrage aan deze samenwerking.

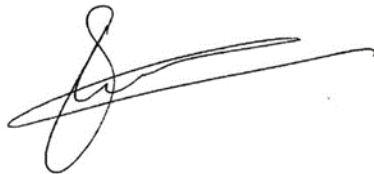
Tot besluit

Voor reacties op de kaderbrief kunt u zich richten tot uw college. Daarnaast is er ruimte om vragen te stellen of opmerkingen te maken op de digitale radenavond van 10 februari, die verder in het teken van de Regionale Energie en Klimaatstrategie zal staan.

Wij hopen u voldoende te hebben geïnformeerd en hebben vertrouwen in het brede draagvlak dat voor onze regionale samenwerking bestaat. Mocht u prijs stellen op verdere toelichting, dan is het dagelijks bestuur van Regio Hart van Brabant graag bereid om (digitaal) bij u langs te komen voor een nader gesprek.

Met vriendelijke groet,

namens het dagelijks bestuur van Regio Hart van Brabant,
in afstemming met het algemeen bestuur van Regio Hart van Brabant,

Th.L.N. Weterings
Voorzitter Regio Hart van Brabant

M.A.J. Oosterwijk Keulers
Programmadiirecteur Regio Hart van Brabant a.i.